

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**GEOGRAFIA TURÍSTICA DEL
MÓN**

Coordinació: MACIA AMOROS, JAUME

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	GEOGRAFIA TURÍSTICA DEL MÓN			
Codi	102614			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Administració i Direcció d'Empreses i Grau en Turisme	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Geografia i Grau en Turisme	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Geografia	1	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Turisme	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	2.1		3.9
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	MACIA AMOROS, JAUME			
Departament/s	GEOGRAFIA, HISTÒRIA I HISTÒRIA DE L'ART			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	150 h. (40%) 60 h. presencials (60%) 90 h. treball autònom			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	5 crèdits de teoria 1 crèdit de pràctiques			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MACIA AMOROS, JAUME	jaume.macia@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura pretén oferir a l'alumne una visió global del fenomen turístic, dels factors que ho condicionen i dels seus impactes socials, econòmics, polítics, culturals i territorials -així com valorar-los en termes dels seus efectes positius i negatius sobre les societats i sobre els territoris-. I, en segon lloc, vol oferir així mateix els instruments teòrics i pràctics que li permetin investigar i comprendre la realitat turística d'una àrea concreta, des d'una triple perspectiva: les seves possibilitats de desenvolupament, les necessitats infraestructurals i el paper de les administracions públiques en el seu impuls.

Us recordem que els enregistraments i la resta de continguts del CV estan protegits pels drets de propietat intel·lectual i industrial de la Universitat de Lleida, d'acord amb la clàusula inclosa en l' "Avís legal", visible en tots els llocs web propietat de la UdL.

Objectius acadèmics de l'assignatura

L'objectiu central de l'assignatura Geografia Turística del Món és doble. En primer lloc, pretén oferir a l'alumne una visió globalitzadora del fenomen turístic, dels factors que ho condicionen i dels seus impactes socials, econòmics, polítics, culturals i territorials -així com valorar-los en termes dels seus efectes positius i negatius sobre les societats i sobre els territoris-. I, en segon lloc, vol oferir així mateix els instruments teòrics i pràctics que li permetin investigar i comprendre la realitat turística d'una àrea concreta, des d'una triple perspectiva: les seves possibilitats de desenvolupament, les necessitats infraestructurals i el paper de les administracions públiques en el seu impuls. Tot plegat assumint un plantejament alhora crític i rigorós.

Un aspecte que tractarem de forma especial són tots els moviments crítics al turisme que han emergit en algunes de les grans ciutats turístiques europees, valorant els seus orígens i les seves conseqüències.

Aquests objectius els abordem a partir, fonamentalment, de l'anàlisi dels principals trets característiques del turisme al món, tant a les grans regions turístiques com examinant la realitat turística d'un nombre significatiu de països.

Lògicament, tot aquest coneixement és important per dotar a l'estudiant de eines per entendre el turisme actual, per poder trobar una feina digna en qualsevol dels subsectors que el componen i, per suposat, per emprendre una activitat de forma autònoma (crear una empresa o negoci turístic o de suport al món turístic en el seu sentit més ampli), tant en el propi país com a l'estranger.

Competències

Competències del Grau de Turisme

CG1 Capacitat d'anàlisi i de síntesi

CG2 Capacitat d'organitzar i planificar

CE4 Identificar, gestionar i dissenyar estratègies i plans d'ordenació per a territoris i destinacions turístiques d'acord amb els principis de la sostenibilitat.

CE5 Comprendre els principis del turisme, la seva dimensió espacial, social, cultural, psicològica, jurídica, política, laboral i econòmica

CE6 Dissenyar productes turístics i definir objectius, estratègies i polítiques comercials. Identificar els recursos turístics i avaluar el seu potencial

CE9 Posar en relació els objectius de la gestió i la gestió turística amb la finalitat d'aconseguir una experiència satisfactòria turísticament i legítima culturalment.

CT1 Correcta expressió oral i escrita

CT3 Domini de les TIC

CT4 Respecte i desenvolupament dels Drets Humans, els principis democràtics, els principis d'igualtat entre dones i homes, i els valors propis d'una cultura de pau i altres valors democràtics

Competències del Grau de Geografia

CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica

CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat

CG3 Caracteritzar la diversitat espacial dels territoris

CE10 Reconèixer en el paisatge les transformacions generades pels usos humans en l'esdevenir històric

CE13 Conèixer, comprendre i interpretar el territori, explicar la diversitat de llocs, regions i localitzacions.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Tema 1. Consideracions introductòries. Història del turisme. El turisme mundial i el seu context.

Tema 2. Principals factors de localització de les activitats turístiques. Tot territori pot ser turístic? Què intervé per a què un espai esdevingui un atractiu turístic?

Tema 3. Principals focus i fluxos turístics al món. El paper central dels països desenvolupats qüestionat. Les grans regions turístiques. Els nous espais turístics emergents.

Tema 4. La crisi del turisme de masses a les grans ciutats. Del fenomen imparable del turisme a la "turismefòbia".

Tema 5. Cap a un nou model turístic en el món actual. Realitat o miratge?

Eixos metodològics de l'assignatura

Els principals eixos metodològics de l'assignatura seran els següents:

1. Nivell de coneixements general aconseguit en matèria del fenomen turístic global, dels factors que el condicionen i dels seus impactes socials, econòmics, polítics, culturals i territorials -així com valorar-los en termes dels seus efectes positius i negatius sobre les societats i sobre els territoris-. S'avaluarà a partir d'un examen final. Superar el 5 de mitjana final i el 5 de nota de l'examen és requisit per a superar l'assignatura.

2. Treball pràctics d'anàlisi turística mundial realitzats durant el curs i presentats puntualment a mesura es vagin executant.

3. Assistència i aprofitament de les sortides realitzades durant el curs.

En el cas que un alumne no pugui assistir a les classes per motius sanitaris se li oferirà la possibilitat de tutories i classes de reforç mitjançant videoconferències.

Resultats d'aprenentatge:

1. Capacitat d'anàlisi del fenomen turístic a nivell global.
2. Comprendre la realitat turística d'una àrea concreta.
3. Conscienciar sobre la necessitat d'evitar els possibles efectes negatius del turisme.
4. Comprendre i conèixer l'existència de diferents models turístics a escala local i global.
5. Sentit crític en l'anàlisi de l'impacte del turisme en les diferents àrees del món i l'impacte social, econòmic, polític i cultural.
6. Capacitat de comprensió i lectura dels mapes turístics.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

El desenvolupament de l'assignatura seguirà la següent distribució horària:

- Classes teòriques (un dia a la setmana): 30 hores + 2 hores examen
- Pràctiques: 10 hores
- Sortides d'estudi*: 18 hores

Els horaris, així com el calendari d'exàmens, es publicaran pertinentment en la pàgina web del grau (<http://www.turisme.udl.cat/ca/calendari-horaris/horaris/> i <http://www.turisme.udl.cat/ca/calendari-horaris/examens/>) . Es poden consultar allí.

Els horaris i dates de les sortides realitzades amb l'alumnat es decidiran a l'inici del curs en funció de la situació sanitària i es publiquessin al Campus Virtual una vegada decididas. És responsabilitat de l'alumne consultar de manera periòdica el campus virtual per a assabentar-se d'aquesta i una altra informació.

* En cas que no es poguessin realitzar, per motius de confinament o per seguretat sanitària, seran substituïdes per lectures, debats o vídeos.

Sistema d'avaluació

Examen: 30% examen final (**és indispensable aprovar l'examen per superar l'assignatura**)

Sortida de camp o treball alternatiu*: 25%

Treballs: 25%. Un treball amb un valor del 10% i un altre del 15%. Les indicacions dels dos treballs s'indicaran la primera setmana de classes.

Participació (comentaris de text i documentals): 20%

*La sortida de camp principal té caràcter voluntari. Els alumnes que no puguin o no desitgin assistir a aquesta sortida podran optar a aquesta part de la nota si realitzen un treball individual. La inscripció a la sortida s'ha de realitzar abans del dia 30 de setembre. Si no es fa s'entendrà que s'optarà pel treball individual. Sortida i treball tenen el mateix pes (25%). La sortida de camp s'avaluarà mitjançant la realització d'un treball; les

instruccions del qual s'indicaran abans de fer la sortida. Si algun alumne ja inscrit a la sortida no hi pot assistir per motiu justificat (feina, malaltia, causa legal...), haurà de comunicar-ho el més aviat possible i entregar un certificat oficial on consti el motiu. Només en aquest cas l'alumne podrà canviar la seva elecció i realitzar el treball individual. En tots els altres casos la no assistència a la sortida si s'hi està matriculat equival a un 0 en aquest apartat de la nota. Addicionalment, aquells alumnes que durant la visita sobre el terreny no segueixin les explicacions, arribin tard o realitzin qualsevol activitat que afecti el bon desenvolupament de la sortida podran ser penalitzats amb 5 punts, que es descomptaran de la nota del treball de la sortida.

Avaluació alternativa

L'estudiant o l'estudianta que es vulgui acollir a l'avaluació alternativa haurà de presentar un contracte de treball o justificar, mitjançant un escrit dirigit a la degana, les raons que li impossibiliten fer l'avaluació continua.

La data límit per renunciar a l'avaluació continuada és el 20 d'octubre.

Per més informació, envieu un correu electrònic a fdet.secretariacentre@udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria Acadèmica de la Facultat de Dret, Economia i Turisme.

Plagi

L'article 9 de la Normativa d'Avaluació estableix que l'estudiant no pot utilitzar durant la realització de les activitats d'avaluació mitjans no permesos o mecanismes fraudulents. L'estudiant que utilitzi qualsevol mitjà fraudulent relacionat amb la prova i/o porti aparells electrònics no permesos, quedarà subjecte a les conseqüències previstes en aquesta normativa o en qualsevol normativa de règim intern de la UdL.

L'article 43 de la Normativa de convivència de la UdL descriu les sancions aplicables, que inclouen, entre d'altres i depenent de la gravetat de la falta, la pèrdua del dret a ser avaluat de l'assignatura, la pèrdua de la matrícula d'un semestre o un curs o l'expulsió fins a tres anys.

Aclariments

L'estudiantat podrà realitzar les pràctiques, el treball i la presentació del treball en català o castellà.

Bibliografia i recursos d'informació

- AECIT (2008): *La actividadturística española en 2007*, UAM, Madrid.
- ALONSO FERNANDEZ, J. (2014): *Geografía Turística Mundial*, Edit. Universitaria Ramon Areces, Madrid.
- ANTÓN, S. (1995): *Diferenciació i reestructuració de l'espai turístic. Processos i tendències al litoral de Tarragona*, tesis doctoral, Universitat Rovira i Virgili.
- ANTÓN, S. (1996): "Anàlisi del model de desenvolupament turístic català i espanyol", en AA.VV., *Turismo, territori i estratègies de desenvolupament*, Girona, UG, pp.53-60.
- ANTÓN, S. (1996): "El Parquetemático de Port Aventura", en *Estudios Turísticos* núm.130, pp.7-36.
- ANTÓN, S. (2002): "El model turístic de Catalunya enfront de les noves tendències de la demanda", en *Revista de Geografia* núm.1, pp.119-128.
- BAYÓN, F. -dir- (1999): *50 años de turismo en España*, Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces.
- BOSCH, R. (2001): "L'oferta i la gestió turística al segle XXI", en *IV Congrés de Turisme de Catalunya*, monogràfic de la *Revista Estudis de Turisme de Catalunya* núm.8, p.1-6.

- BURGUEÑO J. (Coord.) (2021): *La nova geografia de la Catalunya Postcovid*, SCG,IEC, Barcelona.
- CALABUIG, J.; MINISTRAL, M.(1994): *Manual de geografía turística de España*, Editorial Síntesis, Madrid.
- COMISIÓN EUROPEA (2003): *Tourism:Europe, Central European countries and Mediterranean countries, key figures2001-2002*, Luxemburgo.
- COMISIÓN EUROPEA (2010): *Europeanbusiness, facts and figures. Part 5: trade and tourism*, Luxemburg.
- DONAIRE, J.A.. (1995): "El turismo en una sociedad post-industrial. Algunas propuestas conceptuales", en AA.VV., *La formació, la rehabilitació i les noves modalitats turístiques*, Palma de Mallorca, UIB, pp.179-186.
- DONAIRE, J.A.. (2002): "Patrimonio natural y patrimonio cultural: elementos para un nuevo modeloturístico", en AECIT, *Nuevas tendencias del ocio y del turismo, su especialproblemática en destinos singulares*, Madrid, pp.405-416.
- ESTEVE, R.; FUENTES, R. (2000): *Economía, historia e instituciones del turismo en España*, Madrid, Editorial Pirámide.
- FOURNEAU, F.; MARCHENA, M.-dir- (1995): *Ordenación y desarrollo del Turismo en España y Francia*, Madrid, MOPU.
- FRAGUELL, R.M.; MUNDET, L.(1995): "La nueva configuración espacial del turismo en la Costa Brava", en AECIT, *¿España, un país turísticamente avanzado?*, Madrid, IET, pp.243-254.
- FRANCÉS, G. (2003): "El turismerural", en *Revista ETC* núm.13, Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya.
- FUENTES, R. (1995): *Elturismo rural en España. Especial referencia al análisis de la demanda*, Madrid, Ministerio de Comercio y Turismo, IET.
- FURIÓ, E. (1996): *Economía, turismo y medio ambiente*, Valencia, Tiranc lo Blanc y Universitat de València.
- GARCÍA, A.; ALBURQUERQUE, F.J.(2003): "El turismo cultural y el de sol y playa ¿sustitutivos o complementarios?", en *Cuadernos de Turismo* núm.11, pp.97-106.
- GÓMEZ B.; LÓPEZ PALOMEQUE, F.(2003): "Destinos de montaña y nieve", en AECIT, *La actividad turística española 2002*, Madrid, pp.427-438.
- INSTITUTO DE ESTUDIOSTURÍSTICOS (2003): *25 años de turismo español en cifras*, Madrid.
- INSTITUTO DE ESTUDIOSTURÍSTICOS (2011): *Balance del turismo en 2010 en Espanya*, Ministerio de Comercio y Turismo, Madrid.
- LICKORISH, L.J.; JENKINS, C.L.(2000): *Una introducción al turismo*, Editorial Síntesis, Madrid.
- LÓPEZ COLAS, J. (2003): *Las residencias secundarias en España: estudio territorial de su uso y tendencias*, tesis doctoral, Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona.
- LÓPEZ OLIVARES, D. (1999): "Lastendencias de la demanda y las políticas turísticas integradas como instrumentos de revitalización de los espacios rurales españoles del interior", en *Boletín de la AGE* núm.28, pp.61-83.
- LOPEZ PALOMEQUE, F. (1995): "Lacompetitividad entre la dialéctica turismo-territorio: reflexión a propósito del estudio sobre la ventaja comparativa del turismo en Cataluña", en AA.VV., *¿España un país turísticamente avanzado?*, Madrid, AECIT/IET, pp.219-263.
- LÓPEZ PALOMEQUE, F. (1997): "Lageneralización espacial del turismo en Cataluña y la nueva dialéctica litoral-interior", en AGE, *Dinámica litoral-interior*, Santiago de Compostela, USC, p.409-418.

- LÓPEZ PALOMEQUE, F. (1999): "Política turística y territorio en el escenario de cambio turístico", en *Boletín de la AGE* núm.28, p.23-38.
- LÓPEZ PALOMEQUE, F.; VERA, J.F.(2001): "Espacios y destinos turísticos", en GIL OLCINA, A.; GÓMEZ MENDOZA, J.-coors-, *Geografía de España*, Barcelona, Ariel, p.545-571.
- Lopez Palomeque, F. -dir.- (2010): *Atles del Turisme a Catalunya*, Generalitat de Catalunya, Barcelona.
- MAJORAL, R. -coor- (2002): "El turismo y su dinámica territorial", en AA.VV., *Cataluña, un análisis territorial*, Barcelona, Ariel, p.291-320.
- MANERO, F. (1997): "Experiencias de turismo interior: logros y procesos desde la perspectiva del desarrollo local", en AA.VV., *Los turismos de interior*, Madrid, UAM, pp.207-239.
- MARCHENA, M. (1994): "Un ejercicio de prospectiva: de la industria del turismo fordista al ocio de producción flexible", en *Papers de Turismo* núm.14-15, pp.77-94.
- MARCHENA, M. (1995): "El turismo metropolitano: una aproximación conceptual", en *Estudios Turísticos* 119-129, pp.7-21.
- MARCHENA, M.; FOURNEAU, F.; GRANADOS, V. -eds- (1992): *¿Crisis del turismo? Las perspectivas en el nuevo escenario internacional*, Sevilla, IDR/Universidad de Sevilla.
- MARTÍN-RODA, E. M.; NIETO CODINA, A.(2014) .Territorio y Turismo Mundial: análisis geográfico. Editor: CEURA Y UNED
- MASON, P. (2017): *Geography of Tourism: Image, Impacts and Issues*, Goodfellow Publishers Limited, Oxford.
- MESPLIER, A.; BLOC-DARAFFOUR, P. (2000): *Geografía del turismo en el mundo*, Editorial Síntesis, Madrid.
- MIGUELSANZ, A. et al. (1993): *Llibre blanc del turisme a Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya.
- MULERO, A. (1990): *Espacios y actividades de ocio en el ámbito rural*, Madrid, MAPA.
- MUNNÉ, G. (2003): "El turismo industrial", en *Revista ETC* núm.13, Direcció General de Turismo de la Generalitat de Catalunya.
- NAVINES, F. (2000): "Cataluña", en AECIT, *La actividad turística española en el 2000* -Edición 2001-, Madrid, p.337-350.
- OLIVERAS, J. (1989): "Urbanización y turismo en la zona costera catalana", en AGE/Universidad Complutense, *XI Congreso Nacional de Geografía, Comunicaciones*, Madrid, pp.346-355.
- OLIVERAS, J.; ANTÓN, S. -eds- (1997): *Turismo y planificación del territorio en la España de fin de siglo*, Grup d'Estudis Turístics, Tarragona, URV.
- PALLÀS, J.M. (2001): "Impacte econòmic del turisme a Catalunya", en AA.VV., *I Congrés de turisme de Catalunya*, Tarragona, pp.87-88.
- PAUNERO, X. (1997): "Cataluña y el turismo de interior: el Pirineo catalán un distrito turístico", en AA.VV., *Los turismos de interior: el retorno de la tradición viajera*, Madrid, UAM, pp.215-232.
- PEDREÑO, A. -dir- (1996): *Introducción a la economía del turismo en España*, Madrid, Editorial Civitas.
- PELLEJERO, C. -dic- (1999): *Historia de la economía del turismo en España*, Madrid, Editorial Civitas.
- PELLEJERO, C. -dir- (1999): *Historia de la economía del turismo en España*, Civitas, Madrid.
- PRATS, F. (1999): "El nuevo paradigma turístico", en *Tribuna AECIT/nexotur* 4, noviembre.

- SALVA, P. (1998): "Los modelos de desarrollo turístico del Mediterráneo", en *Cuadernos de Turismo* núm.2, p.8-25.
- SOLA MORALES, I. (2003): "El turismo cultural", en *Revista ETC* núm.13, Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya.
- VALENZUELA, M. -coord- (1997): *Los turismos de interior, el retorno de la tradición viajera*, Madrid, UAM.
- VERA, F.J. (1994): "El modelo turístico del Mediterráneo español: agotamiento y estrategias de reestructuración", en *Papers de Turismo* núm.14-15, pp.87-98.
- VERA, F.J.; LÓPEZ PALOMEQUE, F.; MARCHENA, M.; ANTÓN, S. -coors- (1997): *Análisis territorial del turismo: una nueva geografía del turismo*, Barcelona, Ariel.
- VERA, F.J.; MARCHENA, M. (1996): "El modelo turístico español: una perspectiva económica y territorial", en PEDREÑO, A. -dir-: *Introducción a la economía del turismo en España*, Madrid, Editorial Civitas, p.327-364.
- VERA, J.; LOPEZ PALOMEQUE, F. et al -coor- (1997): *Análisis territorial del turismo*, Ariel Geografía, Barcelona.

RECURSOS

- Asociación de Geógrafos Españoles : www.ieg.csic.es/age
- Recursos d'informació en geografia. Universidad Carlos III de Madrid: www.uc3m.es/uc3m/serv/BIB/HUM/geo2002/geo.htm
- Recursos d'informació en geografia, Utrecht University: www.library.uu.nl/geosource
- Biblioteca Nacional de Espanya: www.bne.es
- Bibliotecas americanas: www.lanic.utexas.edu/la/region/library
- Bibliotecas europeas: www.bl.uk/gabriel
- Biblioteques espanyoles: www.csic.es/cbic/webuni.htm
- Catàleg col·lectiu de les universitats catalanes: www.cbuc.es
- Centre d'Investigacions Sociològiques: www.cis.es
- Centro de Investigación, Docencia, Documentación y Difusión de las Relaciones Internacionales y el Desarrollo: www.cidob.es
- Institut d'Estadística de Catalunya: www.idescat.es
- Institut Nacional d'Estadística: www.ine.es
- Portal de la Unió Europea: www.europa.eu.int
- Institut d'Estudis Turístics d'Espanya: www.iet.tourspain.es
- Pàgina espanyola amb informació, estudis i estadístiques turístiques: www.exceltur.org
- Travel and Tourism Research Association: www.ttra.com
- World Leisure and Recreation Association: www.worldleisure.org
- Organització Mundial del Turisme: www.world-tourism.org

- Organització per la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic: www.oecd.org
- Organització de Nacions Unides: www.nu.org
- Banc Mundial: www.worldbank.org
- Observatori de la Mundialització: www.ecoropa.org/observ.htm
- Organització Internacional del Treball: www.ilo.org
- Organització Internacional del Comerç: www.wto.org
- World Travel and Tourism Council, conté dades estadístiques i informes turístiques importants: www.wttc.org
- Fons de Població de Nacions Unides: www.unfpa.org
- Conferència de Nacions Unides pel Comerç i el Desenvolupament: www.unctad.org
- Comissió econòmica per Amèrica Llatina i el Carib: www.eclac.org
- Comissió econòmica per l'Àsia i el Pacífic: www.unescap.org
- Comissió econòmica per l'Àsia Occidental: www.escwa.org
- Comissió econòmica per l'Àfrica: www.uneca.org
- Fons Monetari Internacional: www.imf.org
- Pàgina web sobre els objectius de desenvolupament del mil·lenni i sobre cooperació internacional: www.developmentgateway.org
- Diari El País: www.elpais.es
- Diari El Mundo: www.elmundo.es
- Diari El Periodico: www.elperiodico.es
- Diari La Vanguardia: www.lavanguardia.es
- Diari Le Monde: www.lemonde.fr
- Cadena de televisió CNN: www.cnn.com
- Fundació Jaume Bofill: www.fbofill.org
- Institut de Ciències Polítiques i Socials: www.icps.es
- Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autònoms i Locals: www.pisunyer.org

Biblioteca

La biblioteca pone a disposición del estudiantado recursos muy interesantes para facilitar la preparación de las varias asignaturas, en particular, las llamadas BIBLIOGUIES, así como materiales en formato on line

<https://biblioguies.udl.cat/turisme>